

LEFAPHA LA THUTO LA GAUTENG

HLAHLOBO YA MAKGAOLAKGANG

SESOTHO PUO YA LEPENG
BOEMO BO PHAHAMENG
(Pampiri ya Boraro)

POSSIBLE ANSWERS OCT / NOV 2006

KAROLO YA A

MEQOQO**POTSO 1****DIKAHARE; 15**

- 13 – 15: di a hohela, boiqapelo bo hlwahlwa le bongodi bo tsotegang.
 10 – 12: di a hohela, di tsamaelana le sehlooho le bongodi bo kgabane.
 07 – 09: di a baleha, mosebetsi o kgotsofatsang.
 04 – 06: ho boima ho latela dintlha ka botlalo.
 01 – 03: di fokola haholo.

PUO: 15

- 13 – 15: Puo e balehang ebile e na le mekgabiso puo.
 10 – 12: Puo e otlohileng, tshebediso e ntle ya ditho tsa puo.
 07 - 09: Puo e nang le diphoso empa e baleha
 04 - 06: Puo e tletseng diphoso mehopolo ha e hlahelle hantle.
 01 – 03: Ha ho tatelano ya puo mme le moqoqo wa tengto hloka tlhase.

SEPOBEHO: 10

- Selelekela: (2)
 Mmele: (2)
 Qetelo: (2)
 Sebopeho sa ditema: (2)
 Makgethe: (2)

[40]

KAROLO YA B

DITEMA

POTSO 2

2.1 LENGOLO LA SEMMUSO

SEBOPEHO: 8

Aterese 1: (2)
 Aterese 2: (2)
 Tumediso: (1)
 Sehlooho: (1)
 Qetelo: (1)

DIKAHARE :7**Puo: 5**

2.2 LENGOLO LA SETSWALLE

SEBOPEHO: 4

Aterese: (2)
 Tumediso: (1)
 Qetelo: (1)

DIKAHARE: 10**PUO: 6****[20]**

POTSO 3

3.1 TSEBISO LE LENANETSAMAISO

SEBOPEHO: (10)

Lebitso la mokgatlo: (2)
 Letsatsi: (1)
 Nako: (1)
 Sebaka: (1)
 Tsebis e mabapi le eng: (2)
 Mongodi: (1)
 Aterese: (1)

DIKAHARE: (10)

Pulo le kamohelo (1)
 Palo ya metsotso (1)
 Di tswa metsotsong (1)
 Tsa letsatsi (bonyane tse 3) (3)
 Tse akaretsang (1)
 Qetelo (1)
 Makgethe (2)

3.2 **MEMORANTAMO**
SEBOPEHO: (8)

MEMORANTAMO: (1)	
E tswa ho: (1)	Letsatsi: (2)
E ya ho: (1)	Nomoro ya boitshupo: (1)
SEHLOOHO : (2)	
PUO: (4)	
DIKAHARE: (8)	

[20]

3.3 **TLALEHO / RAPOROTO**
SEBOPEHO; (8)

Sehlooho: (2)
Letsatsi (2)
Tulo: (2)
Mongodi: (2)

PUO: (4)
DIKAHARE: (6)

POTSO 4

4.1 **E .MAIL**
SEBOPEHO: (4)

To: (1)
cc: (2)
Subject: (1)

Dikahare: (3)
Puo: (2)

[10]

4.2

BOITSEBISO (CV)
BOITSEBISO KA MONGODI

Mabitso le sefane ka botlalo
 Letsatsi, kgwedi le selemo sa tswalo
 Aterese ya moo o dulang
 Bong
 Boemo ba lenyalo
 Botjhaba
 Puo ya lapeng
 Nomoro ya boitsebiso
 Khoutu ya laesense (5)

MANGOLO A BOITHUTELO

Lengolo le phahameng le phahameng la thuto
 Selemo seo o le fumaneng ka sona
 Lekala la boithutelo
 Dithuto le matshwao (1)

BOITEMOHELO / BOIPHILELO

Khampane / Mokgatlo
 Dilemo tseo o di sebeditseng
 Mefuta ya mesebetsi eo o e entseng (1)

BOKGONI BO BONG

Dipuo
 Khomputara (1)

TSA BOITHABISO

Dipapadi le mmino
 Radio / ho bala / Thelebishini (1)

DIPAKI (bonyane tse tharo)

Sefane le mabitso ka botlalo
 Aterese
 Nomoro tsa mohala (1)

[10]

KAROLO YA C

DITSHOMO LE TSA SETSO

POTSO 5

Bokgeleke ba Basotho – R.M. Moeketsi

5.1

5.1.1 Tse buang ka diphoofolo: Phokojwe le Mmutlanyane,
 Tse buang ka diphoofolo le batho: Phokojwe le bere
 Tse buang ka batho: Nkolobe, Ditokotoko
 Tse buang ka batho le dibupuwa tse ding tsa mehlolo: Obe, Tselane (10)

5.1.2 Ke nako eo batho ba kgutlile mesebetsing, mme ba phomotse mme ba phetelana ditshomo ho itlosa bodutu. (2)

5.1.3 O tlameha ho hloma lehlokwa hlohong hore a tle a se ke a mela dinaka. (2)

5.1.4

- Ba re e ne e re: E ne re
- Qoi
- Ke tshomo ka matheto (3)

5.1.5 (a) Ho bontsha bonngwe ba leloko
 (b) Ho sebedisetswa Tumediso
 (c) Boitsebisong, ditebohong
 (d) Diqekisong, boikanong le dikgothatsong
 (e) Ho nyallaneng. (e meraro feela) (6)

5.1.6 Mmantilatilane (2)

5.1.7	Mmotsi O tswa kae? Wa jang? Wa futswela kang? Thellaa he!	Moarabi Ha Mmantilatilane Ka ja ka bohobe Ka metsi a pula Ke thelleng ke le ...	(5)
-------	--	--	-----

[30]

5.2

5.2.1 **PAPADI YA LESOKWANA**

- Papadi ya lesokwana e ne e le papadi e kgolo ya basadi, barwetsana le banana.
- Papadi ena e ne e bapalwa ha letsatsi le eme, ho se pula e le hore lebaka ke ho tlisa pula.
- Ho ne ho tsohwa ka matjeke ho uwe motseng ho ilo latwa lesokwana.
- Ha ba le tseleng bane ba siyana mekgahlelo ka bobedi, bararo jwalojwalo hore ha ba kgutla ba mathile ba tle ba neeletsana lesokwana mme be phomotsana.
- Ba ne ba fihla hoseng ba kene ka lapeng ha ramotse ba batle lesokwana ka mahlo seotlwaneng.

- Ha ba le fumane moo le hlomilweng teng, ba tla le hlomolla ho se ya bonang. Ha ba le utswa ba le latile.
- Ha ba qetile batla tswela ka ntle ba didietse ba le phahamise ho tsebisa beng ba lona ba re: Lesokwana la ya!
- Kamora moo beng ba lesokwana ba tla hlaba mokgosi ba ba lelekise, ba tla ya jwalo ho fihlela ba yo kena motseng wa bona.
- Ha ba fihla ba tla binela hodimo ho re pula e kae?
- Bahapi ba lesokwana ha ba atise ho ya hole, ba tla re ba a tswa ka motse oo ba kopane le beng ba lesokwana ebe ho a mathiswana jwalo, e ntse e le “phamo” Hona ho tla etsahala ho fihlela ba kgathala ba lapa. Ba tla memelwa dijong ke beng ba lesokwana mme ho jewe ho theosetswe ho phomolwe.

[HO SHEJWE LE DINTHLA TSE DING]

(10)

5.2.2 **MATSHWAO LE MELEMO YA MAELE.**

- Maele a na le moetsi le ketso
Mohlala: Ngwana tadi o tsejwa ka mereto.
- Moelelo wa maele ha o pepeneng
Mohlala: Monono ke mohodi ke mouwane.
- Maele a atisa ho ba le thuto e itseng.
Mohlala: Tieho e tswala tahleho.
- Maele a amoheleha bathong bao a sebediswang ho bona.
Mohlala: Kgomo ya lebese ha itswale.

[MATSHWAO A MABEDI HO MATSHWAO LE MELEMO, LE LE LENG HO MAELE]

(12)

5.2.3 **SEBOPEHO SA MAELE**

- Maele a mang a itshetlehile hodima poelotsamodumo.
- Maele a mangata a sebedisa mabitso-mararane.
- Maele a mang a na le dikarolo tse pedi tse tlatsanang mme tse kgemang mmoho kapa tse phehisang.
- Maele a mang a sebedisa dipolelo tsa leba tse atisang ho latelwa ke tlhaloso.
- Maele a mang a nkile sebopeho sa ditaello.
- Maele a mangata a beha nnete ka mantse a mmalwanyana, mme a sebedisa moetsi le ketso.
- Maele ha a fetohle.

(8)

[30]

POTSO 6

Pelong ya ka – S.M. Mofokeng

- 6.1
- 6.1.1 Ba ho rapela ka mehla (1)
- 6.1.2 Ke ho kopa thuso ho Jehova le ho lwantsha / tlosa letswalo. (2)
- 6.1.3 Tjhe! Ke phoso e kgolo hobane re tshwanela ho dula re rapela ka mehla le ho isa diteboho ha re amohetse ho hong mmoping. (4)
- 6.1.4 Ke ho nahana ka thata (1)
- 6.1.5 Letswalo – la hore o ka hloleha mosebetsing wa hao, ho tshoha hore o tla pasa ka moo o ratang na? Re qala ho utlwa bofokodi ba rona. Ke hona re bonang hore ha re na matla re hloka thuso. (6)
- 6.1.6 Nako hobane e tsamaya ka potlako ya mohlolo. (2)
- 6.1.7 Hoba re qetela re ferekane re sa tshepe le hore re tla atleha na. (2)
- 6.1.8 Hore e be lebitso la hae le tla hlahella koranteng na? o tswelletse na? (2)
- 6.1.9 Ke hlahlobo eo e sa le e qaleha kgale ha o hlaha, e tla fela mohla o shwang, hlahlobo e tla bolela hore o tla ya diheleng kapa lehodimong mohlang o shwang. (5)
- 6.1.10 Ho bolela hore re ye re sitele Jehova ho rapela feela ha re le tsietsing. Ho bohlokwa ho dula re ntse re rapela hoba ha re rapela ka nako eo re tsielehileng ka yona ke thapelonyana feela e senang thuso empa re sitela Modimo hoba ha ano utlwa ka ho panya ha leihlo. (5)
- 6.2
- 6.2.1 setswalle

motswalle wa hao wa bonyenyaneng. Le ne le bapala mmoho, le senya mmoho, le ratana ka lerato la bongwana. Enwa motswalle o ne a o utlwisisa hobane se ka sehloohong setswalleng sena ke “nako”. Le qeta nako e ngata le le mmoho le bapala, le qoqa leha ka nako e nngwe moqoqo oo o sa lebise kae. Ba ratana ka lerato le se nang dipha.

Motswalle wa sebele, le hotse mmoho, le a tshepana. Le abelana diphiri ebile le a thusana ha le le tsietsing. Mahloko a e mong ke a hao. Setswalle sa lona se tebile ebile se dula se le malala a laotswe. Le ka bonwa jwalo ka bana ba motho hoba le utlwisisana. A ka le rekela dijo, a o thusa ho fepa lelapa la hao. Ke setswalle sa nnete. Ho boima hore a ka o lahla.

Motswalle o teana le yena ka nako eo, eo o batlang thuso ka yona. O bona motho a le tsietsing, a le mathateng. O a mo thusa ho sa kgathaletsehe hore ha hona se ba kopanyang. Ba kopangwa ke tsietsi ya nako le motsotso. Enwa motho o bontsha ho kgathala, o bontsha bopelohlomohi. O molemo, o kgona ho thusa.

Motswalle wa makgonthe, ya ke keng a o lahla le ka mohla. Ha o tshepela ho yena, dintho tsohle tsa hao di tla loka. Ha a fetohle, o a tshwana ka mehla. Ke motswalle wa bohle. A ke ke a o tshwarela sekgopi. O ka tshepela ho yena ka nako tsohle, e bile ha a kgetholle. Ha o buile le yena, o mo phehletse sefuba sa hao. O tla dula ka sephiri sa hao; a rarolle mathata a hao. Tshepo ya hao o ka e beha ho yena. O a mamela.

(20)

6.2.2 Lenyalo

(a) Basadi e leng bommatswala ba sebedisa lenyalo ho hlahisa maikemisetso a mang a sa atiseng ho tsamaela le botle bo thewang ke lenyalo. Ha bana ba bona ba nyalwa, ba thaba haholo hobane ba ipona ba le lehlohonolo. Ba bona bana ba bang e le mafetwa, ba hlotswe. Ba ikgantshetsa batho ba bang.

(b) Batho ha ba tlike lenyalong ba tlela ho tlo bona hore batho ba apere eng hore ba tsebe ho bua. Ba bang ba lakatsa eka e ne e ka ba bona.

(c) Ha bana ba bona ba kgutla ba kgutliswa ke ho se fumane bana, e ba bothata. Basadi ba bang ba tshahisa ka bana ba bona, ba re ke dinyopa. Thabo e a fela, batho ba se ba ipona eka ba hloleha bophelong.

(10)

MATSHWAO A KAROLO YA C: [30]

MATSHWAO KAOFELA: 120